

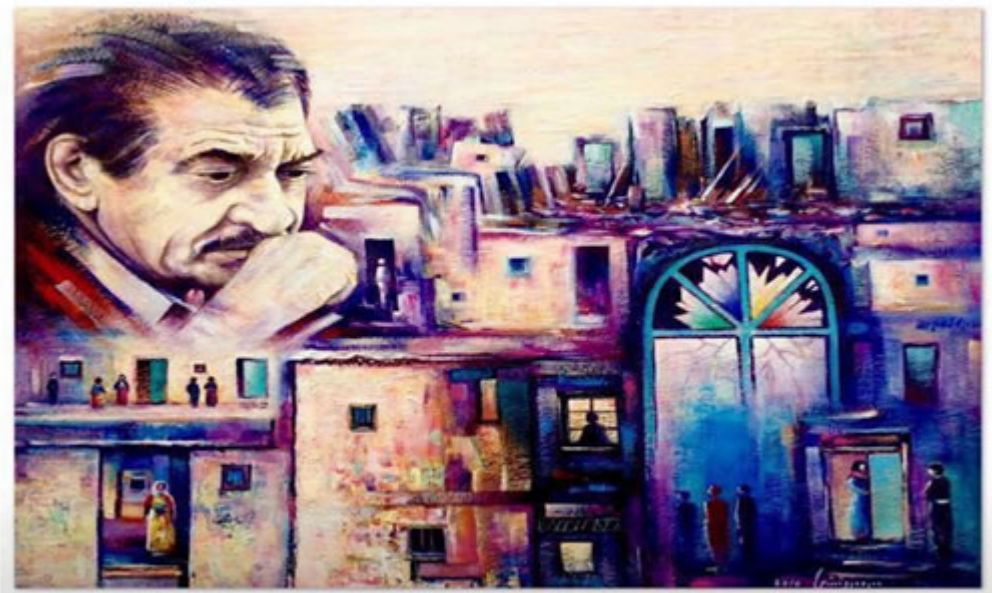
هه‌هه‌شه‌کردن له‌هه‌خه‌ونی‌هه‌شاره‌کانی هه‌هه‌نگ ... نه‌هه‌هاد جامی

“رامان‌ک له‌دنیا‌ی‌شه‌و‌کاری‌هونه‌رم‌ند عوم‌ر د‌رو‌ش”

دنیا‌ی‌شه‌و‌کاری‌هونه‌رم‌ند عوم‌ر د‌رو‌ش، ئاماد‌بوونه‌وی‌مر‌ق‌کانی‌ناو‌ژیان، ئ‌و‌گ‌ان‌و‌یه‌دوالیزم‌کانی‌ژیان‌و‌مر‌گ، ئاماد‌بوونی‌هونه‌ر‌ونبون د‌گ‌ر‌ت‌س‌ر‌ن‌مری، ه‌زی‌ژیان‌گ‌ران‌وی‌مانایه‌ب‌ناو‌جوانی‌کوژراو، کوشتن له‌ه‌ردوو‌ئاستی‌ج‌ستی‌و‌فیکری‌و‌، تابل‌ی‌شه‌و‌کاری‌د‌کات‌رووب‌ر‌ک‌ب‌ئ‌و‌ی‌بتوانین ئاس‌یک‌له‌ناو‌نگدا‌بد‌زین‌و‌، ئ‌گ‌ر‌کوشتنی‌ژن‌پاساوی‌ک‌وت‌ی‌ب‌های‌مر‌ق‌ب‌ت، ئ‌وا‌له‌ر‌گ‌ی‌فیگوری‌ژنی‌کوژراو‌ب‌ها‌ب‌جوانی‌د‌گ‌ر‌ن‌ت‌و‌، له‌وکات‌دا‌رووب‌ری‌مر‌گ‌د‌گ‌ر‌ت‌س‌ر‌ر‌نگی‌شین، شین‌ک‌چ‌ند‌د‌لال‌ت‌ب‌ز‌وتکردنی‌ئار‌زوی‌ژیان‌له‌ج‌ستی‌، له‌ه‌مان‌کات‌دا‌د‌لال‌تی‌ئاو‌د‌ب‌خ‌شت، ئ‌و‌پاکیز‌ی‌د‌خی‌ژنبوونه‌، ک‌د‌چ‌ت‌و‌س‌ر‌پ‌ه‌ور‌کی‌ئاسمان، ب‌ئ‌و‌ی‌ئ‌و‌ر‌نگی‌شین‌ن‌ب‌ت‌رووب‌ر‌کی‌نات‌واو، له‌ب‌رزایی‌ئ‌ودیوی‌فیگور‌ئ‌م‌پ‌خ‌و‌نی‌ژاو‌د‌بینین، ئ‌گ‌ر‌ر‌نگی‌شین‌گوزارشت‌له‌شینبونی‌ج‌ستی‌و‌شینگ‌ران‌ب‌ت‌ب‌ج‌ستی‌و‌ک‌گ‌م‌یه‌کی‌زمان‌وانی‌ووش‌له‌ت‌ک‌ئ‌و‌نگ‌دا‌، له‌ه‌مان‌کات‌دا‌د‌ب‌ت‌و‌ئاو‌و‌ه‌ور، ئ‌وا‌له‌ناو‌ر‌نگی‌شین‌کات‌ک‌سوور‌د‌ت، چ‌ند‌ئاماز‌یه‌ب‌خو‌نی‌ژاو، ه‌ند‌ش‌خو‌ن‌و‌ک‌گو‌ی‌سوور‌خ‌ی‌د‌خات‌و‌و‌، ب‌یه‌کوژرانی‌جوانی‌له‌ری‌کاری‌هونه‌ری‌و‌ر‌گ‌ای‌نادر‌ت‌ب‌ت‌یاد‌وری‌له‌یاد‌کراو‌، هونه‌رم‌ند‌ک‌مان‌د‌ت‌د‌یکات‌ب‌نگ‌و‌له‌ن‌و‌فیگوری‌کار‌کت‌ر‌کوژراو‌کان‌ب‌رج‌ستی‌د‌کات‌و‌.

دروېش تابلو لنگوډو د گوازيټوو بې ناو بازار، بازار
 ناماژيکي زمين، سلهماني واک شوېن و کارکنريکي کي ژن،
 لمر ژن واک ناماژيکي ژياري دادنيشنيټ بې وندگرتنک کي بې
 کاروباري رڼگارک بې وندې شمسې ناسيومان، ناسينک بې ساتي
 ه نووک،، ئو و و ستاني زمين بې پاراستني رڼگارک، بېام ئو
 يادوړي ل ناو ئستا درېژ دکاتو، بې ئو وې سنوري فټگرافي
 تيا بې زنيټ، بې بې ئو وې د ستکاري بونيادي زمين بکات، لښي
 تن و ننگ و فيگور و.

ئو وېش بې تنيا ل باو تابلو يکدا نامنيټو، بېلام ل فرمي جياواز
 د يې وېت ماناي تر وېر بگرټو، پيو ندي مرځ و شوېن، نووسيندو وې
 رننگ، بې يې کاتک شکرک بېکس دکات وند يکي ئو و مرځ، شکرک
 د بې شاعيرک ل ناو نيشتمان و م نفيکي نيشتمان، ئو و
 راماني دواي مړگ نيې ه ندي ح سرت سوتاني ه بې واک خاک،

دې بېټه د ربې ندى پې پولې و عېشق وېك شارى رېنگ و دې بېټه قې سېدې
 نېنگدان ئېوې كې ئې زمونې شېركې دې بېټه امان لې ناو گې رېستېنى
 چراكان، لېم شارى رېنگې عومېر دې رو شدا زېرن ئې وانې لېوېن و
 شېركې لېيان دې روانېت، عې بدول خالق مې عروف و نالى و حاجى قادر و
 عاشقانى قوربانى و حېمې بېكېلى بېاغچېش چا و رېيې پېلاوېكانمان
 لېوې بېاغ بېكات، بېلام لې شارى رېنگ كېس پېلاو بېاغ ناكات و ئېوېش
 دې بېټ بې شاعېرو عاشقى كچى خانوېيېكى پرتې قالى دې بېټ و خېونى
 شېركې لې حېسرېتېوې دېكات بې زېندېگېيېكى شاعېريانې نې نېنگدان.
 عومېر دې رو ش هونېرمې ندېكى خېونېينې بې جوانېيېوې، ئېو لې بنېرېتدا
 هونېرمې ندېكى نېو كې شوېرى رېنگې، لې ناو جوانېدا رادېمېنېتېوې،
 بېيې دې خېكى سروشتېيې كاتېك دې بېينېن دېيېوېت لېرېى تابلاوې
 تېئوېلى دېنگې هونېرمې ند تارا جاف بېكات، بېلام تېگېيشتن لې دېنگ
 هېوېوېكى بېهودېيې، بېيې ئېوېش نايېتې ناو اېقېى مې سېقاكېيېوې،
 هېندېى لې تېگېيشتنې هونېريېوې دېيېوېت ئېو اېحې برېندېى ناو
 يادېوېرى ئېمې لې گېيې مې سېقاو دېنگې تاراوې لې تراژېدياى نېتېوې
 وېك يادېوېرى و نائومېدى وېك ئېستاي مرېقى كوردى وېنا بېكات.

مرېق كاتېك شوناسى خېى گېيې اندېوې بې هاوېا تې كې شوېرى جوانې، ئېو
 كاتې لې ترسېك دې ژيېت، ترس نېيې لې جېستې، ترسې لې زېوت كردنې خېون

وکښوولای، عومار د روښ یو کک ل هاوایي کانی کښوولای،
 بیه ترس له خون هڅو شوی له شاری څنگ، ژوول شول ناو یو کک
 له تابلو کانیدا هڅو پدکښ.

له پښت کاره کتره کوهه که بنمیچکی سووری له مله که له بنه هتدا
 خوښه، شارک له هڅو ده بینین، هوه خهونی جوانترکردنی دنیا،
 بارستایه کان جهسته نائاسایی نیشان ددهن، جهسته ناسایه کان
 له ناو خانوه کانی هڅو داندان، هوهی له شاره کان. له کله لانه کان بوونی
 هیه هوانیترن، هوانه خهونی د کوژن، خهون بینین بهم
 شارانه وه به جهسته نائاسایه کان که ناماده بوونیان وهک فیگورو
 کاره کتری ترسناک به خوی هه هڅو دنه له خهون وزه وتکردنی شاره کانی
 هڅو.

له هوه عومر د روښ وهک هونه رمه ندک له وه وریامان ده کاته وه،
 خهون بینین به شاره کانی هڅو سزاکی مردنه، جهلاد کاره کتره که له وه
 دهرچوه مرځک بهت هوه له ناو شاره گه کانی دهسه تدا، به باکانه
 به ناو کلان و شاره کانمان ده سوو ته وه، هه یمه نهی ناو ژیا نی هیه،
 به هه موو خهون بینینک به هڅو، به کوشتنی خهونی هڅو کتایی
 په ده هڅو، تاوه کو هڅو کان له ناو لافیته هڅو سهر دیوارو کراسی
 هڅو دایکان چ به بکر ته وه، که ناب بهت جگه له هڅو هڅو به هیچ
 هڅو کیتره وه بینین، هوه هڅو نادیاره ی ناو هوه تابلو هڅو
 که بوونی نه، له استیدا له ناخی جهسته نائاسایه کان که له ناو
 سهرو هڅو هڅو خهوانی خهوان شارد ته وه، هوه شاردنه وه به جړک
 له ده ماکداری جهلاده له ناو و نهی دهسه تدا.

نیهاد جامی/ پښتو نډا

مـحوى لـ بـرى عوسمانيدا ... ئارام جـلال

كـ سـىرى شىعـرى مـحوى دـكـين، لـ ناو ديوانـكـيدا روبـوى چـند شىعـركـى سـىر دـبينـو كـ تـيـيدا چـتـ ناو بابـتى سىاسى جيهانـيو. لـ يـكـكـ لـ و شىعـرانـدا باس لـ ئازايـتى سوپاي عوسمانى دـكات لـ دـرى يـنانـىـكان، له شىعـركـيتـريـشدا گاـتـ بـ سوپاي روسيا دـكات كـ بـرامـبـر يابان تـكـشكاون.

پـشـ ئـوى بچـنـ ناو ئـو بابـتـو باسـكـردن لـ جـرى ئـو شـئـانـ، دـبـتـ باس لـ مـيـتـدى ئاينى وـلاء و بـئـاء بـكـين. ئـم مـيـتـدـ هـئـى سـرـكـى پـاـپـشتى ئـم شىعـرانـن. مـحوى وـلاء و بـئـاءى بـ عوسمانىـكان هـبوـ. ئـمـش سـرچاـوىـكى ئاينى هـئـى، مسوـمانى راست دـبـت وـلاء و بـئـائى هـبـت بـ خـلافـتى ئىسلامى. بـدـنيـايى مـحوى خـلافـتى عوسمانى بـ خـلافـتـكى راستـقـينـى ئىسلامى زانيو، هـر ئـو بـئـاست زانينـى مـحوى دـباتـ ئـستـمبوـ بـ وـرگـرتنى خانـقاـيـك لـ سوـلتان، هـر ئـم مزگـوتى خانـقاـى مـحوىـى ئـستـى سـلـمانى ديارى سوـلتانـ بـ مـحوى.

دـبـت بزانين وـلاء و بـئـاء چـىـ؟

واتـ تـ دـبـتـ دوژمنى خـلافـت و خـليفـى مسوـمانان بـ دوژمنى خـت بزانى و دـستى ئـويـش بـ دـست. هـر ئـم پـانـرـىـى وا لـ مـحوى دـكات لـ ناو هـموو جـنگـكـدا بوونى هـبـ كـ گرـ دراوـتـو بـ خـلافـتى عوسمانىـو.

وـك وتمان مـحوى لـ دوو شىعـردا دـتـ ئـم مـيدانـ، بـ سـىرـكـردن لـ روداوـكانى ئـو سـردـمـ تـدـكـگـين ئـو شىعـرانـ بـ نووسراون.

• جـنگى روسيا و عوسمانى ۱۷۶۸-۱۷۷۴

جـنگـكـ لـ ناو خاكي مـدـفا و ئـكراينىاو بولگارىا رودـدات. يـنانـىـكان بـرـىـكى پـشتگـرى سوپاسى روسيان و بـ يـنانـى هـگـگـاوـكان ناو دـبرـن. جـنگـكى پـزيان و خوـناوى دـبـت بـ سوپاي عوسمانى.

• جـنگى قـرـم ۱۸۵۳ - ۱۸۵۶

لڼ ناو خاکی قڼرڼم و قڼوقاز و دڼریای رڼش و دڼریای بڼڼکان رودڼدات. یڼنانیڼکان بڼ هڼزار سڼرباز بڼشدارن لڼ پښتگیری کردنی سوپای روسیا.

عوسمانیڼکان دڼدڼڼڼ و ۱۷۵ هڼزار سڼربازیان لڼدڼکوژرڼت.

▪ جڼنگی روسیا و عوسمانی ۱۸۷۷ - ۱۸۷۸

ئڼم جڼنگڼش بڼهڼمان جڼنگڼکانی پڼشوو سوپای عوسمانی تڼکدڼشکڼت. لڼم جڼنگڼدا سی هڼزار شڼڼڼکڼری دڼکوژرڼت و نڼوڼد هڼزار برینداریشی دڼبڼت.

ئڼم سڼ جڼنگڼی سڼرڼوڼ ئاسانکاری دڼکات بڼ تڼگیشن لڼ هڼستی مڼحوی لڼم دوو جڼنگڼی دواتردا کڼ باسی دڼکڼین.

▪ جڼنگی یڼنان و عوسمانی ۱۸۹۷

لڼم جڼنگڼدا یڼنانیڼکان بڼجڼرڼک دڼشکڼن تا ئاستی ئیفلاسبوون و لڼدڼستدانی چڼندین ناوچڼ لڼ دورگڼی کریت. مڼحوی بڼ شیعړک باس لڼم جڼنگڼ دڼکات، کڼ هڼکارڼکڼی دڼگڼڼڼتڼوڼ بڼ ئڼو رڼقڼی لڼیڼنانیڼکان کڼ لڼ دوو جڼنگڼدا هاوڼپڼیمانی روسیا بوون دژ بڼ عوسمانی و زیانڼکی گڼورڼیان لڼداون. ئڼم هڼکارڼ بڼ ئڼوڼی مڼحوی بڼهیچ جڼرڼک بیر لڼوڼ نڼکاتڼوڼ کڼ ئایا جڼنگ دژ بڼ یڼنان چڼند مافی عوسمانیڼکان. چاوڼپڼشی لڼو هڼموو دڼستدرڼژڼ بکات کڼ پیاوڼکانی سوڼتان عڼبدولحڼمید لڼ ژنڼ یڼنانیڼکانیان کرد.

لڼم پارچڼ شیعړڼدا ئڼو وڼلاء و بڼڼڼڼی مڼحوی دڼبیرڼت بڼ دڼوڼڼ تی عوسمانی.

شڼخصڼکی صاحڼب ئڼحواڼ پرسى کڼ ئڼی ئڼفڼاتون یڼنانیانی قڼومت بڼچی بڼدڼردی سڼگ چوون ئڼو ذوفنونڼ جوابی دابو؛ بڼجڼیڼ وا بڼ خڼی دایڼ بڼڼ شیهابی ثاقیب کڼ دڼوی مڼلعون باتیل کڼموقا بیلې حڼق وڼستا، بڼتاڼڼ ئیشی گڼردی بڼ بادڼ خاکڼ بڼ هڼپڼڼ بڼ گڼردون خورشیدڼ موعجیزڼی شڼرع، ظلوما تڼ سڼفسڼتڼی پوچ ئیسلامیان هڼموو دین، یڼنانیان هڼموو دون لڼم کارڼدا تکاکار کڼ، حڼزرڼتی ریسالڼت (لاسیما) تکاگر کڼ (ذوالجلال)ی بڼچون فڼتح و ظڼفڼر بڼناوی کڼ بڼ؟ خڼلیفڼی ئیسلام (عبدالحمید)ی غازی، سوڼتانی روبعی مڼسکون*

وات:

کسک ل ئفماتونی پرسی ئو میل تکت ب ب د ردی سگ چوون و تکشکان،

ئفماتونی هونرم ندیش گوتی ی نانی کان ه رد بو وایان لبت، چوک ی نانی وک شیتان و جندکن و عوسمانیش وک ن یزکی گدار، بواتای ئو ئای تکی ک دت ن یزکن کان ل ئاسمان دکشن ل و کات دا جندکن کان دکوژن.

پاشا دت، ی نانی کان ناح قن (ئم) ل کات کدای تورکن کان چوون ی نانی کانیاں داگیرکردوو) و عوسمانی ل س ر ح ق ناح قیش ل گ ح قا دتبدان ئو کاری مای پووچ

و دت مسو مانان ئاینکی و نیان ه ی و ی نانی کانیش ئاینکی ب ب بگ.

و ل م ش دا پ غمب ر ن زای ب مسو مان کن کردوو ل خوا و ندکی ب توانا، ک وات ب ی س رکن وتون، و ف تح و س رکن وتنی ئو تکای ب ناوی خلیفی غ راکاری ئیسلام، سو تان عبدالحمید و ت مارد کر ت.

* دیوانی م حوی ۲۴۵—۲۴۸

• جنگی روسیا و یابان ۱۹۰۴ - ۱۹۰۵

ئم جنگ ب س رکن وتنی یابان ک تایی دت، روسیا زیانکی گورئی ل دکن و ت. ۴۵۴۵ س ربازی د کوژرت و ۶۱۰۶ س ربازیشی ب دیل دگیرت، جگ ل و ی زیانی گور ب ک شتیگ ل کان دکن و ت.

ل م کات دا م حوی دت شیع ر ل س ر ش دت، تیایدا د خشی خی د رد ب ت ب د ان و زیان ل کن وتنی روسیا.

ه کار کشی ت نیا ئو ی روسیا ل پ شوتردا چ ندین گورزی زیان ب خشی ب سوپای عوسمانی گ یان دوو. م حویش وک خ ش و یستی ب عوسمانی و د داک وتنی ل و ئازاری ب هی ئو زیانان و پیک وتوو ب دت شیع ر ک ه ستی و لاء و ب ائی خی دوو باره د کات و.

پ (سیریا) ب ب م ددی ذاتی کیریا ئ سبات ئر ه ی، نی شایانی ئیعتیبار

وات: ئگ ر خوا یارم تیت ن دات پ ب سیریا ش چک و جب خان شت ه ب هیج سودکی ناب.

لە باوکەو بە کو و برازا : گەمی بەرژوو نەدیەکان لە تارمایی هەر تەکردنی گەلدا ... شاخەوان شەش

تەمەس هەبز (۱۵۸۸-۱۶۷۹) : مەرئەف خەپەرستە و بەدوای بەرژوو نەدیەکانی
خەیی دێکەوتە. مەرئەف عەودالی شانازی و لایەنگیری و تەئەبە. دێسەتە
سەرکوێتەر و بەبا بە کەمەگە پەویستە و دێنیایی بە مەرئەفەکان
دابەین دێکات بەیە لەسەر مەرئەفەکانە ملکەچی بن. ئێ و رێکەوتنە
پەویستە.

مەکیافیلی (۱۴۶۹-۱۵۲۷) : ئامانج بەکارهەنانی هەر کەستە و رێگەییەکی
رێوا دێکات.

لە دیدی ریاڵیستی کلاسیکدا لە ئاستی بەرژوو نەدیەکانی دێوو تەدا
شەتەک نیە بەناوی مەرئەف، چاکەخوازی یا مافی مەرئەف، لەسەر
دێسەتە تەدار ئێ وێی لە بەرژوو نەدی دێوو تەدا ئێ وێ بکات بە گۆدەنانە
تەگە یشتنی مەرئەفەستانە یا لەکەدانە وێی مەرئەفەنامە.

سەبارەت بە هەردوو دێسەتەکانی زەرد و کەسک ئێ و تەگە یشتنە گۆنجاوی
دیاری هەبە، هەرچەندە ئێ وێی ئێوان دێکەن لە بەرژوو نەدی بەنەما و
حزبدا دێکەن. دیارە ئێوان بەرژوو نەدیەکانی وێات و گشت لە دیدی
بەرژوو نەدیەکانی خەیانە و دێبینن. هەردوو دێسەتەکانی بەنەما یی
کەسک و زەرد وای پیشانەدەن ئێوان پەداویستی مەرئەفەیی، بە
کوردستان باشتەرن، ئامانجی ئێوان ئامانجی گەلە، بەکورتی لە دیدی
سۆپەکتیفی خەیاندا ئێ وێی ئێوان دێکەن لە بەرژوو نەدی گەلدا. هەر
لە وێوانگەیی و پەیانوایی خێکی کوردستان قەرزاری ئێوان.

دێستەبەسەر داگرتن و فەرمانرێوایی دێسەتەکانی میلیشیا لە بەرێی کەسک و
زەردا لە دوای ئاپەریندە و تەکو ساڵی ۲۰۰۳ و پاشان دێکەوتنی
ستراتیژی بەهەمان مەنتالی قەرغ و دێستەبەسەر داگرتنی هەردوو زەن تا
ساڵی ۲۰۱۳ درێژای کەشا. دوای درێژکردنە وێی پەستی سەرکایەتی بە
دوو ساڵ و دواتر داواکاری گەییسیستی مە و سەرێک لە گەیی
پەرلەماندا لە ساڵی ۲۰۱۵ دا هەلی سوری بەنەما یی بارزانی راستەوخو

بـزانـد. ئـو هـلـلـ سورـی لـ ۹۰ـ کـانـدا بـهـزاران کـسی کـرایـم
سو تـمـمـنی. نـمـانی مـسعود بارزانی و کو سـرـکی هـرـم و سیستم
گـمـین و بـهـزکـردنی پـرـلـمان، واتـای لـدـستـدانی دـسـمـات و
دـمـینانسی اـمـیاری و ئـابوری و سـرـبازـیـکـانی دـیـان ساـی بـنـمـاـی
بارزانی بوو لـ ئـاسـتـ گـرـنگ و بـرـزـکـانـدا و لـ کـتـایـدا
دـرـئـنـجـامـکی نادیار بـهـئـگـری زـر چارـنـوسـیان دـبوو. ئـسـتا ئـوان
لـ بـرـدـم مـلـمـلانی سـخت و یـکـلـاکـر و یـنـوان بـرـزـو و نـدی بـنـمـا و
نـیـاریـانـیا نـدا بوون.

ئـوان لـ و وـانـگـیـو بـ زـگـارـبوون لـ و تـنـگـزـیـم بـ بـرـنامـی پـرسی
یـفـرـانـدـمـیان بـ بـلـا دـا بـردنی پـرسـ بـنـچـینـیـک و و کو کارتی
دـرـبازـبوون هـنـایـم پـش و سـپـانـدیـان. لـ دیموکراسیدا و اباو کـش
و پـرسی گوـاـنـکاری لـ سیستم بـهـی تـنـگـزـی رـامـیاری و ئـابوری،
لـیـنـکان بـ جـرـک لـ چارـسـری تـنـگـزـک دـبـن، نـو کو نـکـی لـ
تـنـگـزـک و خـ گـلـکـردن و چون بـر و ئـاقـارـکی نام لـ شـو و
گـرـنـد بـری لو تـبـرـزانـی چـکـی رـفـرـانـدـم لـ سـر چارـنـوسی گـل!
بـنـمـاـی بارزانی پـشـتر بـ زـا بـوون و خـسـپـانـدن، بـ یـکـودو
پـنـایـان بـرـدبوو بـر سوپای تورکیا و سوپای ئـراق، ئـستا بـچی
دـبـوایـم لـ لو تـکـی دـسـمـاتـدا دـسـتـبـرداری دـمـینانسیان بـن!
لـلـایـکـیـتر چـن دـکـرا مـل بـ هـو و کـانی گـمـینی سیستمی سیاسی
کـچـکـن کـ بـ زیـانی رـاسـتـو و بـرـزـو و نـدیـکـانی ئـوان تـواو
دـبوو؟ ئـوان لـ مـژووی سیاسیاندا هـر گیز پـسـندی هـو و پـشـنـیاری
ئـو هـایـان نـکـردو و کـ گـمـ بـ دـسـمـات و سـرـکـایـتی لـیـنـیـتر خـش
بـکات، ئـستا بـ ئـو بـکـن و لـ کـتـایـدا دـسـتـبـرداری بـرـزـو و نـدی
بـا، دـسـمـاتی بـا و هـزی بـا، داهاتی بـا و بـسـنوری
بازرگانیان بـن! نـدـکـرا ئـامـانـجـی سـرـکی بـنـمـا بـکـرـتـ قوربانی
دیموکراتیز کردن و پـرـلـمانـتـاریـزم کـ دژی حوکمی بـنـمـا و
میلیشایی ئـوان بوو. بـیـم بـ بـرـنامـی دژی هـو و گـمـینی سیستم
و سـتـانـو و وک کودتا ناوـزـدیانـکرد، بـر و بـهـزکـردن و
دیاردی دوو بـیـو بـری هـرو هـا هاوتـریـبی هـنـگا و یـتری کـخـراوان
هـنـگا و یـانـنا. و لـ بـرـامـبـر بـرـزـبوون و یـ ئـاسـتی مـترسیـم
ناو خـیـکـانـدا و رد و رد سوپای تورکیایان زیاتر خزانده ناو خاکی
باشور و خـیـان لـئـگـری مـترسیـم ناو خـیـکـانـدا دـلـنـیا کـرد و. هـمو
ئـو هـنـگا و کرداران تـبـان لـ گـم هـزی ریالیستان و کلاسیک ک
بـرـزـو و نـدی بـا و تـایـبـتـکان بـرـزـد کـات و و پـرـنـسـیـپ
دیموکراسیـکـان یا هـلو سـتی نـیـشـتـیـمانی و بیرو هـزی مـرـالـئـامـز
دـخـا تـلاو.

بـئاگایانـ پرسی ریفـراندـم و سـربـخـیی کوردستان بـرزکرانـو و سـرکـی ماوـبـسـرچوو کـ دـبوايـ بـ یـکودوو پـستـکـی جـبـهـلـت ئـستا وـک پـاـوانـی نـتـوـیی خـرایـوـو، رـو، "سـرکـ" خـی سـرپـرشتـی یـاریـکـی گـرتـدـست! حـزبـ لاواز و بیتواناکان کـ موچـیان لـلایـن دـسـاتـی حـزبـوـو پـدـدرت بـ رـخـنـگـرتن مـلیان بـ داوای مـیر کـچـکرد.

لـ بـزریـ مـرج و بـنـما بـنچـنـیـکـانـدا و لـ کـاتـکـدا لـ ئـاستی نـونـتـوـیـدا نـاتـبـایـی اکـشاو پـیشـانـدرا، لـگـگـ ئـوـی بـوونـی دـزانـدرا کـ چـارـنـوسی ریفـراندـم بـاش نـابـ، بـمـام بـنـماـیـ بارزانی شـلـگـیرانـ لـسـر هـنـگاـوـکـانـیان سوـبوون. بـئاگایانـ گوـیـان لـ کـس نـگـرت و لـهـیچ نـبوو. ئـوان سـتراتیژیانـ بـ ئـامـانـجـی بـا هـوـیـان دـدا و جـگـ لـو ئـامـانـجـش ئـامـادـنـبوون هـیچـتر بـیستـن و بـینـن. ئـوان دـیانـزانی چـی دـکـن! وـکـو مـکیـافـیلی دـسـ "هـنـگاـوانـ بـرـو گـیـشتـن بـ ئـامـانـج بـ لاکردنـو و سـمـینـو". چـونـکـ ریفـراندـم رـتـکردنـو و نـکـیـکردنـبوو لـ کـشـ و تـنـگـز رـامـیـاری و ئـابـوری و سـربـازيـکان، نـکـلیـکردنـبوو لـ گـیـنی دـسـاتـی مـیلـیشـیا و پارامـیلـیتـاریـزم، هـروـها هـوـیـ خـزگـارکردنـبوو و گـرانـو بـو بـ دـسـاتـی بـکـابـری بـا بـپـی پـلانی دـانـدراو. ئـوان ئـاگـادـاربـوون لـوـی پـرسی سـربـخـیی یـاری بـو بـ هـستی نـتـوـیـی و نـیشتـیمـانی خـک، سـرلـشـوانـدن و بـلـارـدـا بـردنـبوو، بـمـام هـروـکـو لـتـگـیـشتـنی ئـوانـدا چـسـپـندراو، بـ گـیـشتـن بـ ئـامـانـجـی بـا، نـیشتـیمـانـپـروـری و مـرالی مـرقدـستانـ و راستـگـیـی نـرخـی قـرانـکی سـوتاویان نییـ و گـرنـگیان نییـ، چـون وـکـو مـکیـافـیلی دـیـ "ئـامـانـج هـموو گـگـ و هـنـگاـوـک رـوا دـکـات".

وـکـو چـاوـوان دـکـرا کـ ریفـراندـم ئـنـجامـدرا هـر زوو هـر شـکـان لـهـموولایـک بـرزبوونـو، ئـو مـسـعود بارزانیـی "گوایـ" مـنـتی کـسی نـدـزانـی، هـیچ هـنـگاـو و چـارـسـرکـی لانـبوو! ئـو سـری لـسـر ریفـراندـم دادـنا، کـچی ئـستا نوـقـی نـبوو! ئـو بـئاگایانـ خـی مـلاـسـدا بـو و چـاوـوان بـو، لـ بـئاگایـی گـلـدا بـرـو ئـامـانـجـی بـاـی خـی دـچـوو. دـوای تـنـها سـ هـفتـ نیـوی خـاکـی بـاشـوری کوردستان لـلایـن بـری زـرد و کـسـکـدا رادـستی ئـراقـی لاواز کـرا و بـسـدان مـرقتـی کوردیان لـ سـینـاریـی بـمـا و مـکیـافـیلیانـدا کـرد قـوربانـی. بـپـی سـرچـاوـکان پـشـتر کـوتـن لـسـر ئـو پـاشـکـشـیـ کـرابـوو، ئـوـش لـگـل کـوتـن و فـاکـتـکانـی بـر لـ هـاتـنی

داعش گونجاوی ته واوی هه یه. گریمان پرسی ریفه راندم له ئارادا نه بوو و یه کتیی و پارتیش ته بایان له حوکمیان بکردبا، ئایا حکومه تی هه رهم توانای هه بوو له و ناوچانه نه کشه ته ووه که دواي هاتنی داعش گرتبوونی؟ نه خهرا! له دیدی که و تنی ده ستوریانه ی ئه راق و هاوکاری نه وان ده سه هاتی کوردی و به غذا له ژهر سه ر په رشتی ئه مه ریکادا، هه رهم به شه که له ئه راق و ئه و ناوچانه شه سه ر به حکومه تی به غذا بوون له کاته کهدا که که شه ی سنور چاره سه ر نه کرابوو، به یه هه ر ده بوایه راده ستی ئه راق بکه نه وه.

ته نه له دوو باردا ده یان توانی به زه ری هه ز ئه و ناوچانه به خه نه وه سه ر کوردستان یه که م ئه که ر ئه مه ریکا پشتگیری کردبان، دوو م ئه که ر هه زه کی کاریگه ر و به اده ستبان که ئه وه شه ئه که ر که نا یالیستانه یه. ئه مه ریکا هه رگیز پشتگیری خه ی به کورد له مباره یه وه پیشان نه داوه، به که له سه ر ئه و سیاسه ته ده وه که دواي وه خانی سه دام دایه شه. به یه ئه که ر ریفه راندم نه شه وایه هه موو ئه و شه نه نانه ی دواي هاتنی داعش گیران ده بوایه راده ستی ئه راق بکه ته وه و هه زی په شه ره که بکه نه وه و سنوری په شه ویهان. گومان له وه دا نییه که ئه وان ده یان توانی بوونیان له ناوچه که شه له سه ر کهندا وه که کار ته کی به هه ز به چاره سه ری که شه ی سنور به کاری به نه ن، به مه ام ئه وه ئامانه ی ئه وان نه بوو، هه ره که چاره سه ری که شه ی سنور وه که په شه وه خا که په راوه زخراو بوو، چون چه ور نه بوو و وه که بیر نه وه ته کان پار ی به سنوری به ره هم نه ده هه نا. سیناریه کهانی ۱۶ ئه که ته به ر و هه یه نی به ره وه و نه دیه کهانی که له نه وان دوو به رداشی زه رد و سه وزدا فله و ساخته بوو له که ل کهرا، ته مار کردنی نا پاکیه کیت ره بوو له مه ژوو یاندا. دیاره خه که ته نه ها رووی ده ره وه ی یاریه که ی هه ردوو به نه ما نه یان به نی، به گومان خه که له لایه نی شاره وه ی یاریه که به نه اگان. هه ردوولا وه که له مه ژوو یاندا به نه دراوه له په نه وای به ره وه و نه دیه کهانیاندا ئاماده زیان به به ره وه و نه دیه کهانی که ل بکه یه نن.

چه ریفه راندم ئامانه ی به نه ما نه ی بارزانی په کها؟ ئه په زیسه نی نایه که گرتوو و لاواز زیانی کوشنده ی په که وه، به زوتنه وه ی که نه ان که داینه مه ی هه نگاوه کان بوو، ئه ستا دوايان که وه و له حکومه ته ده له ژهر سه ر په رشتی به نه ما نه ی بارزانی دا به شه داره. یه که ته که له لایه نه به نه ما نه ی تا نه بانه وه که نتر له کهراوه و به نه خه شی به به نه نه وه ده نه نه نه، وه که هه زی دوو م له حکومه ته دایه و هه زی میلیشیای خه ی به پار له روای له به ره ی سه وزدا هه یه. ئه په زیسه ی ته کشه که نه درا و لاواز کهرا، ئومه دی به دیمو کراسی کردنی سیسته می سیاسی په وکا یه وه.

ئاستا گووتن لـ سیستم گۆڤین لـ بیرکراو بـ جـ رـ ک وـ کو بـ ی پـ شتر داوکاری کی لـ و جـ رـ بوونی نـ بوو.

لـ بـ زری ئازادیدا پارتی لـ پای بایکـ تی خـ ک لـ هـ بـ ژاردندا و لـ رـ گـ ی گـ و جـ اندن و بـ کـ یـ لـ کـ ردنی سیستم ماتیکیان لـ گـ ی بـ رتیل و موچـ ی موفتـ و لـ سامانی دزراوی گـ لـ و، و گـ مـ و ساختـ کانیهـ و لـ دواي هـ لـ بـ ژاردنی ۲۰۱۸ بـ هـ زتر وـ کو براو هـ تـ و گـ رـ پانی رامیاری باشوری کوردستان، ئاستا بـ مـ ی بارزانی لـ بـ زری ئـ پـ زیسیـ ندا (ئـ وـ ی هـ یـ زـ ر لاواز) ئاسانتر دـ توان درـ ژـ بـ بـ رـ ژـ وـ ندیهـ کانیهـ بدن و بـ یـ رـ کانیهـ یان بـ پـ ن، یـ کـ تی لـ گـ ی گـ مـ و ساختـ کانیهـ و توانی بـ تـ و هـ زی دوو م و درـ ژـ بـ زای خـ ی لـ بـ رـ ی سـ وزدا بدات. دوو بـ رـ ی بـ هـ زبـ تـ و، ئـ وـ ش لـ بـ رـ ژـ وـ ندی بـ تـ ی بـ مـ ی دـ سـ لاتداردای، چونکـ پارتی لـ بـ رـ ی زـ ردا هـ موو ئـ و داهات و دـ سـ تـ و تـ انـ ی هـ یـ کـ گرنگ، و پارتی تـ نها کـ تـ ک یـ کـ گـ رتووی باشوری کوردستانی دـ و ئـ گـ ر هـ مووی لـ ژـ ر کـ فـ ی بـ مـ ی بارزانیدا بـ ت. بـ مـ ی بارزانی چیتـ ر خـ یان وابـ سـ تـ ی رـ کـ و تـ نی پـ شوی ستراتیژی لـ گـ ل یـ کـ تـ یدا نابین، جگـ لـ وـ ی لـ کوردستاندا باـ دـ سـ تن و دـ سـ تیـ ان بـ سـ ر پـ سـ تـ گرنگـ کاندا گرتوو، لـ ئاستی ئـ راقیشدا دـ یـ انـ و هـ مان رـ لـ بین بـ نمونـ پـ سـ تـ ی سـ رـ کی کـ مـ ر بـ خـ یان بـ ن.

ئـ گـ رچی مـ سـ عود بارزانی لـ ژـ ر گوشاردا وازی لـ پـ سـ تـ ی سـ رـ کـ یـ تی هـ نا، بـ مـ ئاستا هـ ر خـ ی کـ سی یـ کـ م و وـ کو سـ رـ ک دـ جوـ تـ و و بـ یـ ر دـ دات. ئـ ندامانی سـ ر بـ بـ مـ ی خـ یان بـ کـ بـ ر سـ رـ کی هـ ر م و سـ رـ کی حکومـ تن. تاکو لـ دـ سـ ت خـ یاندا بـ ت پـ سـ تـ ی سـ رـ کی هـ ر م پـ و یستـ، هـ رکا تـ لـ دـ سـ تـ یان نـ مـ بـ ئـ گـ ری زـ ر هـ وـ ی نـ هـ شتنی دـ دـ ن. ئاستا لـ بـ رـ ژـ وـ ندیـ اندای پـ سـ تـ بـ دـ سـ تـ ات و چـ و رـ کـ بـ رـ دـ وام بـ ت و بـ دـ سـ ت خـ یانـ و بـ ت.

لـ کـ تـ یدا دـ کـ ر بـ مـ یـ بـ مـ ی بارزانی یاریان بـ هـ سـ تی نیشتمانی و نـ تـ وـ یی خـ کـ کرد، هـ سـ تی خـ لکیان کرد بـ قوربانی بـ رـ ژـ وـ ندیهـ کانیهـ یان، ئـ وـ ش کاری یـ کـ مجاریان نـ بوو و کـ لتوری سیاسی ئـ وان واهاتوو. وـ کو جارانی پـ شوو بـ بـ رـ ژـ وـ ندیهـ کانیهـ یان تـ کـ شان و بـ ئاگایان بـ ئـ و ئامانجـ ش چوون.

بـ ئـ وان بـ کارهـ نانی هـ موو گـ و کـ رستـ یـ ک بـ گـ یشتن بـ ئامانج رـ وـ ا بوو، بـ یـ ش لـ لای ئـ واندا پـ کانیهـ ئامانجی تـ یـ بـ ت گرنگی سـ رـ کی هـ بوو، شـ کـ بـ ناوی مـ رال و راستگـ یی و پـ نسپـ کانیهـ نیشتمانی پـ روـ ری نـ رخـ ی عـ انـ یـ کی نـ بوو. بـ نمونـ

ئەگەر مەسعود بارزانی لەگەڵ تەزقاکی بۆن و دروشمەکانی بۆر لە یفەراندا مەراستگە بایە لانی کەم لە سیاسەت دوور دێکەوتەو. (ژاپۆنیەکان لە ئەنجامی ژێرکەوتندا خەیان دەکوژن). بۆ پێچەوانەو مەشیش لەمبارەو میوانیان نییە. بۆ؟ چونکە لە راستیدا ئێو سەرکەوتوو، چون ئەمانجی خەو و بێماوەکە ی پێکا کە پاراستنی دەسەڵات و بەرژێو نەدێ بەاگانیا.

بەکورتی ریفەراندا بوو هە: یەکەم بەهەزبۆونەو ی دووبەرەیی و دەسەڵاتی بێماوەیی و میلیشیای پارتی و یەکەتی. دووەم مانەو ی دەسەڵاتە رامیاری و ئابوری و سەربازییەکانی بێماوەیی بارزانی بە پارەزراوی و بگر بەهەزبۆونی. سێیەم تەکشکانی ئەپەزێسن و کەمکردن و دەرکەوتنکردنیان بە ناو دەسەڵات. چوارەم دوورکەوتنەو ی ئەگەرەکانی دروستکردنی دەسەڵاتی نیشتمانی لە کوردستانەکی بەکەرتوو، بەمەجەر تەکشکانە هەنگاوەکانی بەرەو ناسیەن بوون. پێنجەم تەکشکانە هەوێکی دیموکراتیزکردنی سیستەمی سیاسی باشوری کوردستان بە شەوێکی کوشند. شەشەم لاوازکردنی خەباتی سەربەخەیی و دوورخستەو ی تا ماوەیەکی نادیار.

شاخەوان شەش

2019-6-8

کەسیه تی پا هوان له ئه مانى د به هه من دا ... سه دىق سه عىد وا ندى

کاره کتەر، به یه کە له ههزه سه ره کیه کانی بینای هونه رى ده قى ئه مان داده نرەت. که ئه کى بنه ه تى ده بینەت له وازىکردنى ووداوه کاندای. کاره کتەر چ وهك گه هه وى ووداوه کان، واته له یهك كاتدا هم پا هوانى ووداوه کان و هه میش گه هه وى ووداوه کان وهك كه سى یه كه مى تاك، یاخود ته نها به بینینی بۆت له ووداوه کان و

ماننوس بگه وه بٚت، له ههردوو کاتدا بایه خی خٚی ههیه. هیچ دهقٚکی چیٚٚک و ٚٚمان نییه، که سایه تی وهک ٚهگزٚکی دهق، یه کٚک له پٚکھٚنهره سهره کییه کانی نه بٚت. گرنگ نییه لٚره دا که سایه تییه که، واقعییه یا ئه فسانه یی، مرٚقه یا گیانه وهر،. له نٚوکه سایه تییه جٚراو جٚره کانی ٚٚماندا، شٚوه یهک له که سایه تی بوونی ههیه که پٚی دهوترٚت پاٚهوان. بٚگومان چه مکی پاٚهوان که پتر ٚهه ندٚکی هونه ری ههیه، چند خهسٚه تٚک جیای ده که نه وه له که سایه تی. پاٚهوان تا دوایین ساتی ٚووداوه کان، بوونی ههیه و له گه ٚهوتی ٚووداوه کان ده ٚوات. یه کٚکه له پٚکھٚنهره بنه ٚه تییه کان که ٚهنگه به ته و او بوونی ٚٚٚه که ی، کٚتایی به به شٚکی زٚری ٚووداوه کانیش بٚت.

وٚرای ئه مهش هه میسه پاٚهوان ده لاله تٚکی به هٚزی ههیه که ده توانٚت ٚووبه ٚووی گرفته کان بٚته وه. وهک ئه وهی له فلم ٚکدا ده بیینین. به ٚام له گه ٚ به ره و پٚشه وه چوونی ژانری ٚٚمان، ئیدی پاٚهوانیش چتر ئه و فٚٚمه جٚگیره ی نه ماوه وهک ئه وهی پٚشتر هه یبوو. به پٚچه وانه وه، ده شٚ پاٚهوان که سٚکی دٚٚاوو به زیو بٚت. که سٚک بٚت به رگه ی ٚووداوه کان نه گرٚت. به ٚام له گه ٚ ئه وه شدا ٚٚٚه که ی هه ربنه ٚه تییه له ٚهوتی ٚووداوه کاند. ٚٚمانی (دٚو به همهن) یه کٚکه له و ٚٚمانانه ی که گرنگییه کی له ٚاده به ده ری به چه مکی پاٚهوان له ٚٚمانه که داوه.

ته نانه ت ناو نیشانی ٚٚمانه که ش، هه ربه ناوی پاٚهوانی ٚٚمانه که یه که دٚوبه همهنه. به بٚوای من وهک خوٚنهرٚک، ٚٚماننوس له ناوانانی ٚٚمانه که ی تا ئه ندازه یه کی زٚرسه رکه و توو بووه. چونکه جگه له وهی ناو نیشان ئهلقه ی به یه که وه گرٚدانی خوٚنهر و دهقه، هاوکات خودی دٚو به همهن وهک ناو نیشان چه ندین ده لاله ت ده گه یه نٚت. ئهم ناو نیشانه له لایه که وه ده لاله تٚکی ئه فسانه یی ههیه، چونکه ئٚمه هه میسه له ٚٚگه ی حیکایه ت و گٚٚانه وه میللییه کانه وه گوٚبیستی دٚو وهک گیانه ورٚکی ئه فسانه یی بووینه که له واقیعدا بوونی نییه. هاوکات ده لاله تٚکی پٚله ترس و ٚامانیشی ههیه، به وهی دٚو و مرٚق له یه کده دا، وٚرای ئه مهش ده له لاتٚکی پرسیار ئامٚزیشی ههیه، که مرٚق تووشی دوودٚی و پرسیار ده کات به وهی که مرٚق چٚن ده بٚته دٚو؟ ئهمه له لایه ک له لایه کی دیکه وه، خودی ناو نیشانی ٚٚمانه که، ناو نیشانی کی نامٚو سهرنج ٚاکٚشه، که ئه وه هسته لای خوٚنهر دروست ده کات له و ده روازه وه بٚچٚته نٚو ٚووداوه کانی ٚٚمانه که. نایشارمه وه من وهک خوٚنهرٚک کاتٚ هاوٚٚیه کم ٚاسپارد له سلٚمانییه وه ئه و ٚٚمانهم بٚ بٚنٚت له سٚنگه ی ناو نیشانه که ی بوو.

چونکه دٚو به همهن بووه پرسیارو ٚامان له لام، که ده بٚ ئه و ٚٚمانه

باسی چی بکات. لـره وهش کاتـ مانـه کم خوـنده وه، هستم به وه کرد که پاـه وان وهـ هـگـزـکی سـره کی دهـقی مانـ، بایهـکی زـری پـدراوه. ئەم مانـ، باس له واقعی سەخت و ناشرینی شهـی ناوخـ ده کات، کاتـ براکان سه نـگـریان له یه کتری ده گرت. مانـووس که ناوی دوو حزبی به حزبی ئەی و بی هـناوه، ئیدی باس له شهـی و خوـنـشتنه کانی ئەو دوو حزبه ده کات له سـرده می یه کـ له به شدار بووه کانی ئەو شهـیـانه که ئەویش دـو به هـمه نه. ئەوه ندهی وهـ خوـنـهـرـکـ تـبینیم کرد بـت، بـوام وایه ووداوه کانی ئەو مانـه دهره نجامی ئەو واقعیه سیاسییه که سی و یه کی ئاب دروستی کرد. کاتـ دوو هـز شهـی یه کتری ده کهن و ئیدی چـیـکه کانی خوـن و دیل کوشتن و فرماندهی ترسنـک و پـشمـهـرگـی ئازاو پاک و بهراوردی پـشمـهـرگـایه تی له سـرده می شاخ و ناو شارده ستپـده کات.

هه موو ئەم ووداوانهش خودی دـو به هـمه ن ده یا نـگـتـه وه. ده سپـکی مانـه کهش به گـگـانه وه کانی دـو به هـمه ن ده ستپـده کات، کاتـ له زینداندا یه، سمکـووی و پاسه وان کانی لـکـپـنه وهی له گـدا ده کهن. لـره دا مانـووس وویـکی هـره ناشرین و بـمانای شهـمان نیشاندەدات. که ئەویش دهـشـ له شهـدا پاـه وانـه کان بـنه دیل و به ده ست ترسنـک و بوده هـکـانه وه گـاـته یان پـبـکرـت. که مـژووی شهـی براکان له کوردستان ته ژیه له و جـره وـنـانه. دـو که هـمایه بـ ئازایه تی و دروستکردنی ترس له دـی به رامبهـر، به ده ست وویـکه وه که هـمایه بـ فـ و ترسنـکی، گیرـده یه. وهـ چـن ده یان پیاوی قاره مان له مـژوودا به ده ست ترسنـکه کانه وه شه هید کراون. بـگومان مه به ستی ئـمه باسکردن نییه له ووداوه کانی مانـه که، به بـکو ده مانـه وـت له گـشه نیگای پاـه وانـه وه بـچینه نـو مانـه که. به دهر بـینـکی تر، ده مانـه وـت که سیه تی دـو به هـمه ن شـقه بکه یـن.

که چ جـره مرـفـکه، له ئاستی کـمهـایه تی و سیاسی و زـر ووی تریشه وه. چونکه کاتـ به وردی له سـر دـو به هـمه ن له مانـه که ده وه ستین، ئەوا ئـمه وـنـه مرـفـکه ده بینین که چه ندین خـسـه تی جـراوجـری هـیه. بهـام هه موو ئەو جـراو جـریه، دوا جار مانایه ک ده گـیه نـن که ئەویش دـو به هـمه ن زاده و به ره می کـمه لگه و کلتووری کوردیه. شوناسی هه مان شوناسی ئەو هـزاران پـشمـهـرگـه پاک و قاره مانـه یه، که به خوـن و ئومـدـکی زـره وه چه کی کوردایه تی یان له شان کرد، بهـام شهـی شاخ و شهـی شاره کان و ململانـی هـزه کان و کوشتنی دیل و نادادوهـری نـوان فرمانده و پـشمـهـرگـه کان، نا ئومـدی کردن. ئەوان خـونـکی یان هه بوو، بهـام واقع به خـونـکی دیکه ی

[illegible][illegible]

له‌وه‌ته‌ی هه‌یه ئازاو ئازاد خولقاوه، له‌ماوه‌ی دووسهد سا‌لی ته‌مه‌نیدا، هیچ هه‌زێك چه‌ند خاوه‌ن چه‌ك و جبه‌خانه‌ش بێت نه‌یتوانیوه جهمه‌وی بكات). كاته‌ وه‌سفی ئهو شاره ده‌بینین، هیچ گومانێكمان نامانه‌ت كه ئهو شاره سلمانی هه‌ممه‌ت و قوربانی و پایته‌ختی سنهبیرییه. به‌درژایی مه‌ژووی دووسهدو سی و پهنج سا‌هی دامه‌زراندنی ئهو شاره، تائه‌ستا هیچ هه‌زێك نه‌یتوانیوه بێ هه‌میشه سلمانی ام بكات. ئهم شاره كه‌یه‌كه‌كه له شاره زیندوووه‌كانی كوردستان، هه‌میشه‌له‌ه‌تكردنه‌وه‌و گه‌یی نیی واقیعێك به‌واقیعێکی دیکه بووه. کلتوو‌رو زمان و پاشخانێکی سنهبیری تایبه‌تی خ‌ی هه‌یه كه جیای ده‌كاتوه له شاره‌كانی تر. زیندوووه‌تی سلمانی به‌ب‌وا‌ی من له‌و نووبوونه‌وه‌یه‌و امنه‌کردنه‌دايه. چونكه بگومان شتیێك چه‌ند زیندووش بێت كه‌وه‌ستا بگه‌ن ده‌بێت!!.

[illegible]

[illegible]

مه رج نییه ئەو وودا وو گەڵا ئەوا ئەی ما ننوو س لە ما نە کیدا باسیان

ده کات، له واقعېدا ډویدا بن یاخود که سایه تییه کان هه مان ئه وکه سه م ټروویا نه بن که له واقعېدا ډویدا ډویدا کیان بینووه. وه ډ له گه ټه مه شدا، خو ټنر ټازاده له وهی چن و له کام ک ټاوه ټنه وه ئه وده قه ده خو ټن ټه وه و ټو دواوه کانی ده بین ټ، له ټ استیدا، ټه مه شه په یوه ندی خو ټنر به ده قه وه. که ټه هه ند ټکی دیکه واتی واتی له ده ره وهی ټه هه نده واتی په کانی نووسه به ده قه که بدات. ټ مانووس له ټ مانی د ټو به همن له ټاپه ټه ټ١٦١ دا ده ټ ټ: (بکوژه کانی شه هید به و هه موو د ټ ندایه تییه وه کات ټ له گوند ټ کدا شه هیدی ده کهن، ده ست له تهرمه کهی نادهن، چا ویلکه کهی ناشک ټنن، به دواي سه یاره ټ اينا ک ټشن، له ټ ده گه ټ ټن خه ټکی گونده که که وه ک ټ ټنه ی چاویان خ ټ شیانده و ټ، وه کو ټازیز ټکی خ ټیان به وپه ټی ټزه وه له گ ټ ټ ستانه کی خ ټ یاندا به خاکی بسپ ټرن. ټنانی گوند وه ک خوشک و دایکی خ ټی شیوه نی ب ټ ده کهن و به کو ټ ده گرین). ب ټ وام وایه ټ مانووس له ټ ره دا له سر زاری د ټو به همن، باسی شه هید ټارامی سکر ټری ک ټ مه ټه ده کات. کات ټ خ ټ فر ټ شه کان و ناپاکه کان له ټ ټ ټی ١٩٧٨_١_٣١ له گوندی ته نگیسهری ناوچه ی قهره داغ شه هیدیان کرد. خه ټکی گوند، نا ه ټ ټن تهرمی شه هید ټارام ببرد ټ ته وه ز ټ دی خ ټی، به ټ کو هه رله و گونده دا ده ټن ټ ټن و ټ ستاش ټارامگه ی شه هید ټارام له و گونده یه. شه هید ټارام نموونه ی سهر کرده یه کی پاک و ش ټ شگ ټ ټو خه باتگ ټ ټو. هاوکات، ک ټ مه ټه یه کی ز ټر پاک و به بیروباوه ټو. ته نانه ت جار ټ کیان له کت ټ ب ټ کدا ټه وه م خو ټ نده وه، که ټه وسا ټه ی ټارام شه هید ټو، ز ټ ربه ی هه ره ز ټری گونده کانی قهره داغ ناوی ټه و مندا ټانه یان نا ټارام که دواي شه هید ټوونی ټه وله دایک ټوون. د ټو به همن ټیش پ ټ شمهر گه یه که سهرسامه به شه هید ټارام. به تایه تییش که خ ټی له چه ندین شو ټ نی ټ مانه که دا، جهخت له ک ټ مه ټه یبوونی خ ټی ده کات ته وه.

دوا جار ده مه و ټ ټماژه به وه بده م، که ټ مانی د ټو به همن، و ټ نه یه کی بچو وکراوه ی تراژیدی شه ټی ناو خ ټ مان پیشان ده ده ات. به ټ ام و ټ نا کردن ټ له چوارچ ټ وهی ژانر ټکی ټه ده بی به رزدا که ټه ویش ټ مانه. خو ټ نه وهی ټه و ټ مانه مایه ی ټازار ټکی قوو ټه ب ټ مر ټ ق. به ټ ام ټه و ټازاره، ټازار ټ نیه ب ټ ټه وهی ده روون و ټ وحی خو ټنر ټازار بدات، به ټ کو ټازار ټ که له ش ټ وهی په یام ټ ده در ټ ته گو ټی سیاسیه کان که ئیدی تاهه تایه بیرله ټ شتنی خو ټ نی براکان نه که نه وه. به ټ کو ده ب ټ په ند له م ټ ټرو و هه ر بگرن. سیحری ټ مان له وه دایه خو ټنر که مه ند ک ټ ش بکات. له و ماوانه ی ټ ابر دوودا ده یان به ناو ټ مانم خو ټ ندوونه ته وه، ته نانه ت دووله و به ناو ټ مانانه، هاوش ټ وهی د ټو به همن به ټ ام به ج ټ ر ټکی تر، باسی شه ټی ناو خ ټ ده کهن. به ټ ام جیاوازی د ټو به همن له گه ټ ټه و به ناو ټ مانانه له وه دایه، که د ټو به همن ټ مانه، به ټ ام

ئەوانى ترگىڭ ئانەۋەي مۆڭۈن لەچوارچۆۋەي زمانىكى سىياسىيەنەي ھەژار
لە ۋەي ئەدەبىي.خەزگە ئەوانەي دەستيان بەخوۋىنى براكان سوورە، دىۋ
بەھمەنيان دەخوۋىندەۋە. ھىچ نەبى بى ئەۋەي ئەگەر پەندىشى
لەۋەرنەگرن، ئەۋا كەمەك تەرىق بىنەۋە!!!...

سەدىق سەئىد ۋاندزى

پەراۋىز: دىۋ بەھمەن/ مان/ نووسىنى (مۇھىم كەرىم)/ بىۋاكرۋەي
ناۋەندى توۋىنەۋەي غەبدولرەھمان زەبىخى-سەلمانى/ساۋى چاپ
2018.....

*ئەم بابەتە لە ئەدەب و ھۈنەرى كوردستانى نوۋ بە دوو بەش لە
ژمارەكانى (1089-1090) لە ۋىژانى 23 و 30/5/2019 بىۋاكرۋەتەۋە...

ھىۋا ... غەلى ھەمە ۋەشىد بەرزنجى

ھىۋاكانم گەش و ديارن
ۋەكو خەرى پىرشنگدارن
بەھەۋى بەردەۋامى خەم
بەرەۋ لوتكەي ھىۋا دەۋەم
بەيى ۋە دەبە دىنىابم
لەۋ ۋەگەيە مەندوۋ نەبم
بەبەۋى پتەۋ ۋ بەتىن
بە سەركەۋتن لە باخى ژىن
ھەر ھەنگاۋى گورج دەنەم
بە ھىۋاشم سەروود دەۋەم
خەزگە ئەۋەش ۋەك مەن ۋابىن
دەپ لە خەزگە ۋ بەۋابىن
بەيەكەۋە بىن بەيىۋار
ھەۋى خەمان دەخەينەكار

=====

6/5/2019